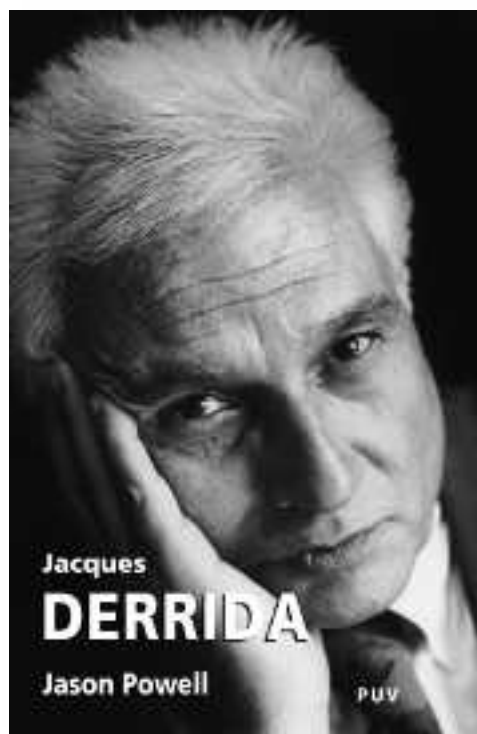

El deconstructor deconstruït

Jason Powell (professor de Sociologia en la Universitat de Liverpool i autor de diferents monografies sobre els fenòmens filosòfics contemporanis) ens presenta aquí la més completa biografia sobre Jacques Derrida, creador del deconstruccionisme.

JACQUES DERRIDA

JASON POWELL

309 PÀGINES / 978-84-370-7052-0 / 28 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2008

Jacques Derrida (1930-2004) és una de les estrelles indiscutibles de la filosofia del segle xx, gràcies a la seua teoria del deconstruccionisme. El punt de partida de Derrida (les primeres obres del qual, significativament, versaren sobre fenomenologia, a partir del mestratge que per a ell va suposar l'obra de Heidegger) és la concepció de l'escriptura, no com un mer substitut de la parla, com una representació suplementària o vicarial de la paraula «viva», sinó com un discurs amb personalitat pròpia, fonament amb ple dret de qualsevol significat. Segons això, el concepte estructuralista del signe (definit per Saussure com unió d'«un concepte i una imatge acústica») és acusat de partir d'un prejudici metafísic, en mantenir la distinció entre significat i significant i definir el segon com arbitrari, i atorgar a la parla un privilegi sobre la llengua.

Fidel a les seues arrels filosòfiques (que comencen en *Ésser i temps*, de Heideg-

ger), Derrida denuncia que la metafísica occidental es fonamenta en un logocentrisme que no té com a base sinó un fonocentrisme. Aquest darrer, que privilegia la parla o *foné*, és clarament idealista, en tant que afavoreix la creença en un contingut eidètic sobre el material (el significant). Una llarga tradició filosòfica occidental (de Plató i Aristòtil a Rousseau, Hegel, Saussure o Lévi-Strauss) ha menyspreat la *graphie* (escriptura), tot considerant-la un suplement, un «signe de signes», una inautenticitat. Enfront d'aquesta tradició, Derrida dedicarà obres com *De la grammatologie* (el seu llibre més conegut) a establir els fonaments d'una «ciència de l'escriptura» tot recuperant el seu estatus rebaixat pel logocentrisme i l'etnocentrisme occidental. El propòsit de la deconstrucció, però, no és destruir les oposicions binàries clàssiques (llengua/parla, significat/significant, contingut/expressió...) per bastir un monisme de nou encuny, sinó situar-se en el límit del discurs per a –justament– *deconstruir-lo*.

Aquesta és, d'una manera molt resumida, la singularitat principal de l'aportació de Derrida, sobretot en el seu vessant literari. Però dit així sembla més innocu del que en realitat és. Derrida, per començar, és una mena d'*enfant terrible* de la filosofia i de la lingüística contemporànies, i cap de les seues aportacions

ha passat sense polèmica. Famós a París en els anys seixanta i a Gran Bretanya i als Estats Units a partir dels setanta (gràcies a la tasca d'admiradors incondicionals com Paul de Man), Derrida ha estat a la vegada amat i odiat intensament, i se l'ha qualificat amb la mateixa passió de geni i de xarlatà. Els qui combregaven amb les seues teories l'han vist com un pragmatista avançat (Richar Rorty), un post-kantià (Rodolf Gasché) o un filòsof lingüístic (Geoffrey Bennington), i no li han estalviat lloances. En l'altre extrem, se l'ha qualificat d'anarquista sense responsabilitat social, d'enemic de la cultura occidental o simplement de mentider (John Searle).

Més a prop dels qui l'admoren que dels qui el bescanten, Jason Powell ens presenta en aquesta biografia la trajectòria completa de Derrida, des del seu naixement en una família jueva de l'Algèria francòfona fins a la mort en el llindar del segle XXI. Sembla un llibre honest, no necessàriament hagiogràfic i al qual es pot prestar una atenció notòria. Al capdavant, no és fàcil explicar la vida d'algú que s'ha definit com «un fantasma» i que tota la vida va defugir els aspectes molestos de la fama en favor d'una entremaliada aventura intel·lectual en el cor de la sacrosanta filosofia occidental.

□ Víctor Cotlliure